

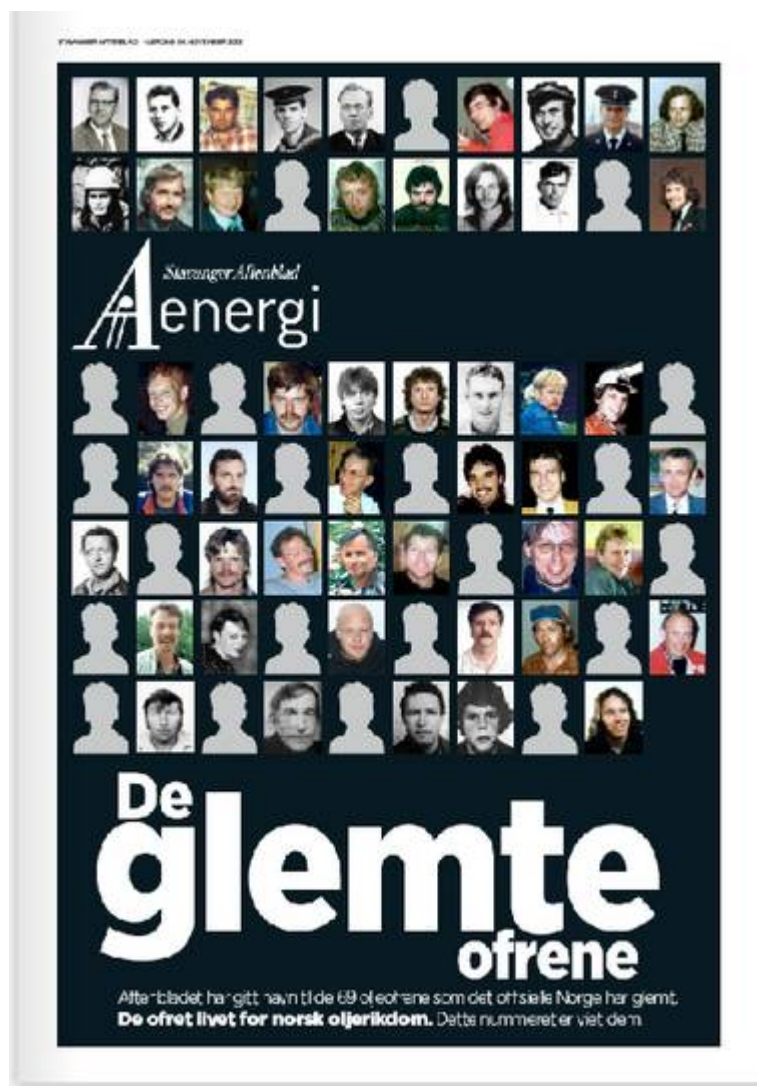
De glemte oljeofrene

Stavanger Aftenblad

Metoderapport Skup 2012

Hvor mange mennesker har egentlig mistet livet i næringen som har gjort Norge til verdens rikeste land? Norske myndigheter visste det ikke.

De glemte oljeofrene

Journalister:

Inga Sverdrup (energiredaksjonen): inga.sverdrup@aftenbladet.no / 975 88 486

Ellen Kongsnes (energiredaksjonen): ellen.kongsnes@aftenbladet.no / 918 80 693

Ola Myrset (energiredaksjonen): ola.myrset@aftenbladet.no / 992 66 723

Hans Petter Aass (undersøkende avdeling): hans.petter.aass@aftenbladet.no / 905 48 991

Finn Våga (featureredaksjonen): Finn.vaaga@aftenbladet.no / 916 62 411

Kristin Eide (energiredaksjonen, sluttet) : Kristin.eide@hotmail.co.uk /959 43 257

Erlend Skarsaune (energiredaksjonen): Erlend.skarsaune@aftenbladet.no /976 27 114

Leiv Åmund Hoftun (researcher): Leiv.aamund.hoftun@aftenbladet.no / 480 25 017

Tittel på prosjektet:

De glemte oljeofrene

Hvor og når publisert:

Stavanger Aftenblad, nett og papir – se egen publiseringsliste

Lenke til multimediapresentasjon: <http://www.aftenbladet.no/energi/deglemteofrene/>

Redaksjon:

Stavanger Aftenblad

Nykirkebakken 2

Postboks 229

4001 Stavanger

Telefon: 05150

Hvor mange menneskeliv har det norske oljeeventyret kostet? Hvem var de som døde? Norske myndigheter kunne ikke svare.

Derfor har Stavanger Aftenblad brukt ett år og tre måneder på å finne navnene på alle de 266 oljeofrene som har omkommet på norsk sokkel. 69 av dem var spesielt vanskelig å finne: De glemte oljeofrene.

Nøkkelen vår ble en ny metode for innsyn i Folkeregisteret: retten til innsyn i pårørendeinformasjon med begrunnelse i spesielt samfunnsnyttig formål. Denne metoden er hovedårsaken til at vi kom i mål.

Og derfor er historiene til alle omkomne på norsk sokkel nå blitt kjent for offentligheten - med ett unntak: Én person leter vi etter ennå. For dette prosjektet er langt fra avsluttet, og den foreløpig siste artikkelen stod på trykk få dager før fristen gikk ut for levering av metoderapporten.

1. Hva var ideen som startet det hele?

Oljelogistikker blir lett tall. Voldsomme pengesummer, produksjonsopplysninger og annen statistikk er lett å lage nyheter på. Men energiredaksjonen i Stavanger Aftenblad ønsket å rette oppmerksomheten mot menneskene i Norges desidert største næring da novemberutgaven av Aenergi (energibilag som utkommer en gang i kvartalet) skulle planlegges i august 2011.

Under arbeidstitelen "Fra funn til fat" skulle yrkesgruppene i oljeindustrien presenteres i form av miniportretter av ansatte i industrien. Relativt umiddelbart kom også ideen om å presentere menneskene som har omkommet på jobb i Nordsjøen. I utgangspunktet var planen at dette skulle stå som en egen artikkel sammen med miniportrettene i energibilaget. I en knapp måned, fra august 2011 til september 2011, jobbet vi ut fra denne ideen. Men det ble raskt klart at historien om de døde i oljebransjen måtte være et helt eget prosjekt.

Overraskende nok viste det seg nemlig at det offisielle Norge ikke hadde noen fullstendig oversikt over dem som hadde mistet livet på installasjoner og skip på sokkelen. Langt mindre hadde de noen oversikt over navn på de omkomne.

Det var lett å telle dødsfall i de store ulykkene, men enkeltmennesker som døde i mindre arbeidsulykker ble i noen tilfeller knapt nok registrert. I tillegg var mange av de omkomne utenlandske statsborgere som hadde mistet livet for 30 og 40 år siden. Dette førte til at arbeidet med å identifisere de glemte oljeofrene ble svært tidkrevende.

"De døde" ble i september skilt ut i et eget prosjekt som skulle publiseres i påfølgende nummer av energimagasinet, i februar 2012. Bilaget "Fra Funn til fat" ble publisert som planlagt i november 2011.

2. Hva var den sentrale problemstilling ved starten av prosjektet?

Hovedproblemstillingen ble tidlig klar for oss:

”Hvor mange mennesker er omkommet i norsk oljevirksomhet, hvem var de og hva slags betydning har ulykkene hatt for sikkerhetsutviklingen på norsk sokkel.”

Vi delte prosjektet inn i flere underprosjekter som vi ønsket å presentere samlet for leserne:

- Kartlegge nøyaktig hvor mange som er blitt drept i ulykker på norsk sokkel.
- Identifisere de omkomne med navn og bilde samt årsak til ulykken. Dette var et grep for å personifisere menneskene bak sikkerhetsstatistikken som presenteres fra myndighetene. Vi var opptatt av å få fram kontrasten mellom skjebnene til de som omkom og den enorme rikdommen oljeeventyret har gitt oss alle. Samtidig ville det styrke troverdigheten til vår statistikk når vi kunne navngi de døde.
- Vi ønsket å finne ut hvordan de pårørende og etterlatte hadde opplevd møtet med den avdødes arbeidsgiver og norske myndigheter etter at tragedien var et faktum.
- Vi ville fortelle historien om hvordan sikkerheten i norsk oljevirksomhet gjennom 45 år har utviklet seg fra å være en cowboykultur importert fra Texas til å bli en gjennomregulert bransje som beskrives som verdens sikreste. Samtidig ser vi at det fortsatt skjer ulykker og brudd på sikkerhetsreglene. Vi ble opptatt av å avdekke hvilke historiske hendelser som utløste endringene. Var det storulykkene eller arbeidsulykkene?

2.1 Prosjektet spisset seg underveis:

Etter kort tid ble det klart at vi måtte foreta en del avgrensninger.

Hovedformålet med prosjektet var å skrive historien om de *ukjente* ulykkene, de som i mange tilfeller ikke ble mer enn en notis i avisen.

Derfor definerte vi allerede i tidlig fase et skille mellom arbeidsulykker, storulykker og dykkerulykker.

- Storulykker: Vi valgte å følge myndighetenes retningslinjer her og omtaler storulykker som ulykker der fem eller flere er omkommet. Disse ulykkene er godt dokumentert, gransket og er kjent for offentligheten. De fleste helikopterulykkene, Alexander Kielland-ulykken m.fl. hører inn her. Her er ulykkeårsak, navn og bilder av omkomne godt kjent i offentligheten.
- Dykkerulykker: Disse ulykkene har det vært mye oppmerksomhet rundt i offentligheten. Dykkerne har også fått en egen offentlig gransking, og mange dykkere har fått økonomisk oppreisning og mye omtale. Identiteten til de omkomne er også kjent.
- Helikopterulykker: Disse ulykkene er også gransket og godt kjent i offentligheten. De omkomnes identitet er kjent.

Første definisjon: Vår første definisjon var altså å konsentrere oss om arbeidsulykker, unntatt dykkerulykker, der opptil fire er omkommet. Vi konsentrerte oss om norsk sokkel. Det innebar at vi måtte se bort fra at flere dødsulykker der norske statsborgere var omkom i oljevirksomhet på nabosoklene – særlig den britiske. Denne grenseoppgangen var vanskelig fordi vi hadde flere ulykker om bord i farkoster som stadig beveget seg mellom de forskjellige soklene.

Både storulykkene, helikopterulykkene og dykkerulykkene er regnet med i vår oversikt over det totale tallet på omkomne i norsk oljevirkksomhet offshore. De er selvsagt også med i vår gjennomgang av sikkerhetshistorien i den norske delen av Nordsjøen.

Vi laget også en helsides minnetavle med navnene på alle. Menneskene som døde i storulykker og dykkerhendelser er kun utelatt i kartleggingsjobben vi selv gjorde med å finne de glemte oljeofrene – de som hittil ikke har vært kjent i offentligheten, som bare ble en notis eller som aldri er gjort offentlig kjent.

I begynnelsen av januar 2012 måtte vi avgrense prosjektet ytterligere ved å definere ut nok en kategori ulykker :

- Ulykker som har skjedd på verft eller ved land ble definert ut. Disse ulykkene blir ikke registrert spesielt som arbeidsulykker i oljeindustrien, men er registrert som ulykker i den såkalte "fastlandsindustrien" og dermed blandet sammen med andre kategorier industri som det ville være vanskelig å skille. Selv om det er klart at flere av dødsulykkene som skjer ved verft, for eksempel under bygging av plattformer, uten tvil er tilknyttet norsk oljevirkksomhet, måtte vi trekke en grense.

Etter januar 2012 ble ulykkene vi konsentrerte oss om, definert slik:

"Offshoreulykker, unntatt dykkerulykker, der fire eller færre er omkommet."

3. Organisering av arbeidet

De glemte oljeofrene viste seg å være langt mer glemt enn Aftenbladets journalister først hadde trodd. Ideen har tatt oss ett år og tre måneder å realisere. Deadline er flyttet to ganger. Først fra november 2011 til februar 2012. Så fra februar 2012 til november 2012. Totalt har 15 personer vært involvert i prosjektet, fra journalister til webutviklere, fotografer og designere. Sju journalister, én fotograf og én researcher har jobbet mer eller mindre intenst med prosjektet gjennom perioden.

3.1 Tidsbruk

De første månedene (november-desember 2011) jobbet to journalister og en researcher fulltid med prosjektet. I tillegg bistod et par kolleger mer ad-hoc med søknader om innsyn i arkiver og kontakt med kilder. I desember ble en tredje journalist koblet på. I desember og januar jobbet altså tre journalister og en resarcher fulltid med prosjektet.

I januar innså vi at prosjektet var for stort til at vi ville klare å publisere i februar. Deadline ble utsatt til november 2012. I det drøye halve året som fulgte fra januar til august 2012, brukte én journalist rundt et kvart årsverk på arbeidet med prosjektet. I denne perioden stod Aftenbladet overfor store bemanningsmessige utfordringer, og et kvart årsverk var det vi klarte å avse. I enkelte perioder ble det jobbet intenst med prosjektet, i andre perioder mindre.

Fra august 2012 økte tempoet i prosjektet igjen. I august og september jobbet tre journalister fulltid, i september to journalister, i november tre journalister og i desember 2012 jobbet fortsatt tre journalister med oppfølgingsartikler og etterarbeid. Høsten 2012 har også en researcher jobbet halv tid med prosjektet. I tillegg kommer digitale utviklere, fotograf, videoredigerer og avisdesignere.

Bare én av journalistene har vært med fra starten og helt til mål. Én har sluttet, én skiftet jobb, én tok studiepause, én ble gravid. Nye ressurser har kommet til mot slutten av prosjektet. Det har heller ikke vært den samme journalisten som har hatt hovedansvar eller vært prosjektansvarlig. Derfor har det vært spesielt krevende å opprettholde progresjonen i prosjektet og å overføre informasjonen underveis.

3.2 Registrering og loggføring

I begynnelsen opererte vi med 78 dødsulykker, et tall satt sammen av statistikk fra Petroleumstilsynet, avisarkiv, en liste på Wikipedia og en liste på Petromagasinet. Disse ble utgangspunktet for de første undersøkelsene. Blant disse var det flere ulykker som raskt ble definert ut av prosjektet.

Alle opplysninger vi hentet inn, som navn og alder på omkomne, fødested, etterlatte, årsaker, konsekvenser, selskaper, stilling, ulykkessted og myndighetsansvar, ble plottet inn i et felles Excel-ark allerede fra starten av. Viktige opplysninger om utvikling i politietterforskning, to dødsfall som viste seg å være selvmord, og oversikt over ulykker som ble definert ut, ble løpende registrert. Dette arket har vært et nøkkeldokument gjennom hele perioden.

Da vi i desember 2011 begynte å jobbe systematisk opp mot pårørende, opprettet vi en felles ringeliste som også ble løpende oppdatert. Ringelisten ble sortert etter hver enkelt ulykke. Etter hvert som den enkelte journalist foretok søk eller ringte kontakter, ble all kontaktinfo, linker, dato for samtalen samt resultat skrevet inn i dokumentet. Også de søkene eller samtalene som ikke førte fram, ble registrert. Slik ønsket vi å unngå dobbeltarbeid, sørge for at vi selv holdt oversikten over det vi og andre hadde gjort og gjøre det mulig å overta søkearbeidet en kollega hadde påbegynt. I møtet med pårørende var det spesielt viktig at vi visste om de hadde blitt kontaktet tidligere, av hvem og hva som var blitt avtalt. Slik opprettholdt vi troverdigheten og profesjonaliteten overfor dem.

I en felles ringperm samlet vi alle utskrifter av arkivmateriale, granskningsrapporter, bilder av de omkomne, søkeresultater, dødsattester, og dødsannonser. I permene samlet vi også søknadene om innsyn i ulike registre og arkiver, forskningsrapporter og annet relevant materiale.

Alt elektronisk materiale ble lagt på fellesområdet på Aftenbladets server, slik at alle involverte hadde tilgang og oversikt.

3.3 Progresjon og framdrift

Vi begynte med å sy sammen en foreløpig liste over ulykker (ref punkt 3.2). Etter noen uker hadde vi såpass mange navn på omkomne at vi begynte å søke etter pårørende. Parallelt fortsatte researcheren med å søke etter flere ulykker og navn. De tre journalistene delte listen mellom seg og begynte i hver sin ende. Vi prioriterte de enkleste først, slik at vi fikk opparbeidet oss kompetanse på personsøk, som vi senere kunne bruke til å knekke de hardere nøttene. Den eneste av de vanskeligste som ble satt i gang tidlig, var søket etter den første omkomne, John A. Winfield, og det skulle vise seg at vi trengte vi tiden (se punkt 5,3).

Da de vanskeligste søkene stod igjen, hadde vi funnet flere gode databaser og metoder som gjorde disse vanskeligere søkene litt enklere og mer effektive.

I møte med de pårørende la vi vekt på at vi ikke skulle presse noen til å fortelle historier de ikke ønsket, samtidig som vi var på jakt etter noen historier vi kunne lage egne reportasjer på. Enkelte var veldig usikre i møtet med oss, og i disse tilfellene lot vi dem tenke på saken og avtalte å komme tilbake til dem. Andre var veldig glade for at vi tok kontakt og hadde umiddelbart behov og lyst til å dele sin historie.

Utpå vårparten 2012 hadde vi vært i kontakt med alle de pårørende vi hadde funnet. Disse utgjorde om lag en tredel av de omkomne. Mange hadde ennå ikke bestemt seg for om de ønsket å bidra med bilde. Vi bestemte oss for å lage en dummy-side, der vi viste hvordan vi hadde tenkt å presentere oversikten over de omkomne: Portrettene av de omkomne skulle presenteres som et bildegalleri med en tekst på tre-fire linjer som dokumenterte navn, alder, hjemsted, hendelsesforløp, og hvor ulykken skjedde.

I mai sendte vi ut dummyen sammen med et brev som forklarte prosjektet mer detaljert. Da vi så igjen tok kontakt i september, svarte alle bortsett fra to umiddelbart ja til å bidra med bilde. Disse to omkomne fikk vi likevel bilder av senere i prosessen.

Av de pårørende vi har funnet og vært i kontakt med, er det bare to som ikke har ønsket å bidra. Til sammen var vi i kontakt med pårørende til 50 av 69 omkomne. Av disse kunne vi presentere 48 med bilde da prosjektet ble publisert.

Til tross for grundig dokumentasjon og fortløpende loggføring har vi ikke alltid klart overføring av arbeid mellom involverte på mest hensiktsmessige måte. I noen tilfeller har vi tapt litt tid og gjort dobbeltarbeid. Likevel er de nevnte fellesdokumentene hovedårsaken til at vi i det hele tatt har klart alle vekslingene mellom ulike medarbeidere. Uten disse hadde prosjektet ikke vært mulig å realisere innenfor den tidsrammen vi brukte, og resultatet ville heller ikke blitt det samme.

4. Kilder i jakten på de døde

4.1. Rederier og oljeselskaper.

For flere av ulykkene visste vi hvilket rederi eller oljeselskap den omkomne jobbet for. For å få navn på den omkomne eller navn på pårørende tok vi kontakt med flere selskaper for bistand. I mange tilfeller var dette imidlertid vanskelig fordi de fleste av selskapene som opererte i de første årene enten er kjøpt opp eller er avviklet.

Noen av selskapene vi tok kontakt med, var villige til å hjelpe, mens andre ikke ønsket å gå ut med denne typen informasjon.

Blant annet var Statoil var tilbakeholdne. Statoil er involvert i mange av ulykkene enten i form av å være operatør eller som direkte arbeidsgiver. Vi gikk mange runder med selskapet, via pressekontakten, for å få hjelp til å finne informasjon om ulykker, omkomne og pårørende. De sa lenge kontant nei.

Men etter flere runder både via telefon og ved personlige møter sa de seg til slutt villige til å prøve å sette oss i kontakt med en av de pårørende. Da hadde vi imidlertid klart å finne frem til aktuelle personer via andre kilder og det hadde blitt august 2012.

Heller ikke da vi senere forsøkte å få bistand fra Statoil om de to ulykkene på Saipem 7000 fikk vi informasjon vi kunne bruke. Angivelig hadde ikke Statoil kontaktopplysninger til pårørende eller personer som kunne hjelpe oss i kontakt med pårørende.

Alt i alt var utbyttet av kontakt med rederier og oljeselskaper svært beskjedent, og interessen for å hjelpe oss overraskende liten.

4.2 Databaser

Det finnes et virvar av databaser, både når det gjelder norske og internasjonale forhold. Før vi begynner en kort presentasjon av arkivene som har vært viktigst i vårt arbeid, nevner vi at det finnes et nettsted som i stor grad har oversikt over norske, offentlige arkiver. Dette nettstedet – <http://www.arkivportalen.no> – er et svært effektivt tilbud til journalister som vil ha oversikt over hvor de kan finne historiske dokumenter på tvers av arkivinstitusjonene. Nettstedet ble etablert så sent som i 2010.

a) DIS-Norge, Slekt og Data. <http://www.disnorge.no>

Dette er landets største organisasjon for slektsforskere. Her kan man blant annet søke i arkiverte kirkebøker og gravsteder. Vi tok også kontakt i forumet i enkelte saker og ba om hjelp.

b) Cyndi's list . <http://www.cyndislist.com>

Via jakten på et av de amerikanske oljeofrene kom vi i kontakt med en amerikansk mann på forumet <http://genforum.genealogy.com/> Mannen hadde ingen slektskap til den omkomne amerikaneren vi søkte, men tipset oss om nettstedet Cyndi's list, en linksamling av internasjonale nettsteder og databaser som kan brukes i slektsgransking og personsøk. Linker fra alle verdens land er samlet her. USA er et av landene med mye tilgjengelig informasjon, og etter å ha vært innom og testet en del av nettsidene kjøpte vi tilgang til to: Ancestry og Peoplesmart.

c) Ancestry. <http://www.ancestry.com/>

Ancestry har samlet flere offentlige kilder og gjort dem søkbare. Man kan kjøpe tilgang til et verdensabonnement eller avgrense til enkelte land. Vi valgte verdensabonnementet. USA er landet med flest databaser og offentlige registre tilgjengelige. Databasene man kan søke i, omhandler blant annet folketellinger, dødsattester, fødselsattester, vielser, militærregistre, gamle telefonkataloger og minneord. Vi fant flere av de amerikanske oljearbeiderne her (se også kapittel 5.3).

d) Peoplesmart. <http://www.peoplesmart.com/>

Peoplesmart er en utvidet telefonkatalog for USA. Her kan man også finne informasjon om personer, som tidligere adresser, alder, nåværende og tidligere arbeidsforhold, straffeforhold, slekt m.m. Man må betale for å bruke tjenesten. Vi fant flere adresser til enken etter den første omkomne, John A Winfield her (se også kapittel 5.3).

e) Find a grave. <http://findagrave.com/>

Findagrave.com er en nettside der privatpersoner på eget initiativ tar bilder av gravsteder og legger dem ut. Siden er blant annet søkbar på navn, fødselsdato, dødsdato og sted. Man kan også søke på nekrologer. Vi fant flere av de amerikanske omkomne her. Det ga oss ny data å søke videre med og i enkelte tilfeller lå det også nekrolog og informasjon om slekt tilknyttet. Dette gjaldt blant annet for amerikaneren P. D. Nall, som vi også fant bilde av på samme nettsted.

f) **Släktdata.** <http://www.slaktdata.org/>

Släktdata er en ideell svensk forening som arkiverer og gjør kirkebøker søkbare og fritt tilgjengelige på nettet. Vi brukte nettsiden i søket etter Kenneth Lundin.

4.3. Innsynbegjæringer

a) Folkeregisteret

Vi ønsket å presentere alle glemte oljeofre med navn og bilder. Her trengte vi hjelp fra de etterlatte. Selv om flere av navnene på de norske omkomne allerede var tilgjengelige i mediene, gjaldt dette langt fra alle. Svært få var tidligere identifisert med bilde. Mange hadde vanlige navn, vi visste lite om hvor de kom fra, og enkelte visste vi heller ikke alder på. Enkle søk i kjente databaser og arkiver for å komme i kontakt med de pårørende ble derfor både vanskelig og svært tidkrevende.

Vi bestemte oss derfor for å prøve Folkeregisteret i håp om å få tilgang til navn på eventuelle barn, foreldre eller ektefeller.

Ved første kontakt 8. desember 2011 fikk vi raskt avslag med begrunnelsen "Opplysninger om familierelasjoner er underlagt taushetsplikt".

Vi ba om lovhjemmel for avslaget og fikk som begrunnelse Folkeregisterloven paragraf 13, som lyder:

"Enhver som i stillings medfør eller som i medhold av denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av loven, har høve til å gjøre seg kjent med opplysninger i Folkeregisteret om noens private forhold, er pliktige til å bevare taushet om det han får kjennskap til. Som private forhold regnes ikke en persons fulle navn, fødested, fødselsdato og personnummer, adresse og eventuell dødsdato, med mindre slike opplysninger kan røpe et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlig. Etter begjæring fra personer og private institusjoner kan skattekontoret bestemme at opplysning om sivilstand, ektefelle, barn og foreldre i særlige tilfelle kan unntas fra taushetsplikt (...)"

Hos Folkeregisteret får man opplyst at det er mulig å søke om innsyn i personopplysninger, men kun unntaksvis. Slik står det opplyst på deres nettsider:

"Som privatperson får du som hovedregel ikke utlevert noen opplysninger som ikke omhandler deg selv, men det finnes enkelte unntak. Det samme gjelder for private virksomheter og institusjoner. Opplysninger som er registrert i folkeregisteret, er underlagt ulike grader av beskyttelse mot innsyn. Disse er taushetsrett, begrenset taushetsplikt og taushetsplikt."

Da koblet vi inn journalistkollega Harald Birkevold, som er Aftenbladets ekspert på offentlighetsloven, for å få hjelp.

Vi lette etter et smutthull som likevel kunne gi oss innpass til opplysningene vi hadde behov for.

Opplysningene vi var ute etter, er underlagt begrenset taushetsplikt (ektefeller, barn, foreldre).

Vi fant en åpning i paragraf 13 i Folkeregisterloven der det også står følgende:

"Til sosiale organisasjoner kan utlevering av opplysninger nevnt i foregående punktum også finne sted når det foreligger anbefaling fra kompetent kommunal eller statlig myndighet og opplysningene er ønskelige av hensyn til realisering av organisasjonens ideelle formål." (vår understreking)

Dette ble vår nøkkel:

Aftenbladets (ref: organisasjonens) ideelle formål er å utføre sitt samfunnsoppdrag som er å gi allmennheten informasjon om viktige samfunnsområder, avdekke kritikkverdige forhold og ta den svake parts side mot systemet.

Med dette som begrunnelse håpet vi at vi likevel kunne kreve innsyn i de ønskede opplysningene.

Samme dag som avslaget fra Folkeregisteret kom, tok vi også kontakt med Gunnar Bodahl-Johansen, eksperten på offentlighetsloven ved Institutt for Journalistikk (IJ), for å få råd om hvordan vi burde gjennomføre søknadsprosessen. Han hadde aldri hørt om noen som hadde fått innsyn i Folkeregisteret før og trodde ikke at vi heller ville lykkes. Han rådet oss likevel til å forsøke.

Vi forfattet en søknad sammen med Harald Birkevold, men ventet med å sende den. Dagen etterpå, den 9. desember tok Birkevold telefonisk kontakt med Skatt Vests samfunnsavdeling i Bergen som i utgangspunktet var skeptisk. Men da vi argumenterte med vårt ideelle formål, mente vår kontaktperson at det var en reell mulighet. Etter mange års erfaring med å avvise journalisters innsynsøknader til Folkeregisteret, mente kontakten vår at med dette formålet og med den forskningsmessige, samfunnsnyttige begrunnelsen, burde vi kunne søke, og få gjennomslag.

Samme dag ble innsynbegjæringen vår formelt sendt til Skatt Vest som administrerer Folkeregisteret.

I søknaden viste vi til paragraf 13 og la spesielt vekt på fire forhold:

- At vi i tillegg til å skrive en nyhetsreportasje også gjorde viktig forskningsarbeid som ikke var blitt gjort før. Arbeidet hadde derfor stor samfunns- og forskningsverdi
- At identiteten til de pårørendes i mange tilfeller allerede var frigitt i forbindelse med dødsannonser, artikler etc, men at de var vanskelig å spore opp så langt tilbake i tid.
- At ønsket om kontakt med pårørende var etisk begrunnet. Vi ønsket å informere om prosjektet, varsle dem om at det kom en slik liste og be om aksept til å bruke bilde.
- Vårt ideelle formål med prosjektet.

Fem dager senere, den 14. desember fikk vi svar per e-post fra Skatt Vest om at innsynbegjæringen vår var innvilget. Nå behøvde Skatt Vest kun en bekreftelse på at vi tok kostnaden dette innebar for Særregisteret, som var de som formelt skulle hente ut informasjonen til oss, på 30 kroner per søk.

Dette ble gjennombruddet i arbeidet vårt med å komme i kontakt med pårørende etter de norske omkomne.

Den 21. desember fikk vi formelt innvilget innsyn og sendte over listen med navn vi ønsket opplysninger om.

Som nevnt skulle imidlertid denne listen imidlertid behandles av Særregisteret ved Skatt Øst. Der var de ikke enige i avgjørelsen fra Skatt Vest og ville ha egen juridisk vurdering av saken.

Her fikk vi på nytt hjelp av våre kontakter i Skatt Vest, denne gangen med råd om hvordan vi burde argumentere overfor Særregisteret. Nok en gang brukte vi prosjektets store samfunnsmessige og forskningsmessige betydning som hovedargument, og vi vant fram.

Særregisteret ga etter, og i slutten av januar 2012 fikk vi oversendt opplysningene om de avdøde pårørende.

Senere i prosjektarbeidet dukket det opp to nye navn vi ønsket opplysninger om. Da ble våre henvendelser til Særregisteret møtt svært positivt. Nå kunne vi sende en kort e-post og få den informasjonen vi var ute etter. Også et halvt år senere, da det dukket det opp enda flere navn, var det enkelt å hente ut informasjon om pårørende gjennom innsynet vi tidligere var innvilget.

b) Petroleumstilsynet

Noe av det første vi gjorde, var å begjære innsyn i alle granskningsrapportene fra Petroleumstilsynet (Ptil), samt be om en oversikt over arbeidsulykker registrert hos dem. Ptil har i tillegg til sine egne rapporter også overtatt arkivet etter Oljedirektoratet, som tidligere var tilsynsmyndighet. Det var ingen problemer med å få innsyn i disse rapportene, men det tok flere måneder før vi hadde en komplett samling. Årsaken er at omfanget av materialet var så stort og at store deler av informasjonen ikke var lagret elektronisk.

c) Sjøfartsdirektoratet

Det viste seg at Sjøfartsdirektoratet ikke hadde opplysninger vi hadde håpet de skulle ha om flere av hendelsene vi ville undersøke nærmere. Direktoratets oppgave er nemlig definert slik at etaten skal føre tilsyn med norske skip, og dette er definert til å være skip i norsk skipsregister (NIS/NOR). Flere av ulykkene på sokkelen har imidlertid funnet sted på skip med andre flaggstater. Dette gjaldt også flere skip som er eid av norsk rederier, men likevel registrert i andre land.

Frem til 2008, da seksjon sjø ved Statens havarikommisjon for transport ble opprettet, var det sjøfartsinspektører som undersøkte alvorlige uhell til havs. Men inspektørene utredet kun hendelser på utenlandske fartøy dersom norske interesser var involvert. Vi fikk opplyst at arbeidsulykker på utenlandske fartøy svært sjelden – om noen gang – ble vurdert å berøre norske interesser.

I 1990 begynte direktoratet strukturert registrering av arbeidsulykker på skip i den såkalte ulykkesdatabasen, men denne gjelder kun for arbeidstakere på norske fartøy som var omfattet av folketrygden.

Våre undersøkelser avdekket at bare 5 av 13 dødsulykker på skip i oljevirksomheten i Nordsjøen etter årsskiftet 1980-81 var undersøkt av sjøfartsmyndighetene. De siste åtte uhellene fant sted på utenlandske skip.

Sjøfartsdirektoratet hadde ingen opplysninger om de 15 oljedødsfallene på skip og flyttbare installasjoner som fant sted fra 1969 til 1980. Disse er for gamle til å være registrert i ulykkesdatabasen. Flere av ulykkene, og da spesielt ulykkene med norske omkomne, vil imidlertid være undersøkt av sjøfartsinspektører. Papirene skal ligge i tingrettene som avholdt sjøforklaringene. Vi har ikke forsøkt å lete opp hver enkelt tingrett for å hente frem disse.

d) Statsarkivet i Rogaland

Vi har hatt stor nytte av samarbeid med Statsarkivet i Rogaland. En stor del av materialet vi har benyttet, har blitt hentet derfra. Ikke minst gjaldt dette i forhold til en kartotek-kortsamling fra politiet der navn på en rekke omkomne befant seg, selv om øvrige etterforskningsdokumenter ikke var tilgjengelige. Se også punkt 5.5 for eksempel på hvordan arkivet er blitt brukt.

e) Politiet

I noen tilfeller hadde vi behov for innsyn i nyere etterforskningsaker fra politiet. Dette var saker som var avsluttet, men ikke så gamle at de var oversendt Statsarkivet. Blant annet var vi interesserte i innsyn i et dødsfall fra 1981 og et fra 1996. Vårt utgangspunkt var at man i følge loven kan få innsyn (i politiets ellers taushetsbelagte saksmateriale) dersom det foreligger "saklig grunn" (jmf. Påtaleinstruksen paragraf 4-2). I tillegg anmoder Riksadvokatens i rundskriv 2291/80 politiet om å vise "forståelse for samfunnets behov for å bli informert".

Dette er metoden Thomas Ergo ble premiert for under SKUP-konferansen i 2010.

Med dette utgangspunktet søkte vi Rogaland politidistrikt om innsyn i de to nevnte dødsfallene. Vi fikk først avslag. Dette påklaget vi. Etter flere purringer fikk vi sent i november likevel innvilget innsyn i dokumentene.

f) Hovedredningsentralen

I begynnelsen november 2012 manglet vi fortsatt noen få navn på omkomne. Vi begynte å tenke over om det var noen etater som kunne ha slike opplysninger som vi ikke hadde forsøkt. Slik ble blant annet Hovedredningsentralen for Sør-Norge spilt inn. Det viste seg at HRS ikke hadde levert fra seg noen dokumenter til statsarkivet. I stedet hadde etaten opprettet et eget, svært ryddig arkiv. Her fikk vi det vi på dette tidspunkt trodde var de to siste navnene vi manglet. Det ene viste seg å være et selvmord og forsvant ut av vår statistikk. Det andre gjorde vår oversikt komplett på dette tidspunktet. Da Theotokos-saken dukket opp like før deadline, fikk vi igjen god hjelp. Mer om dette i punkt 5.5.

4.4 Muntlige kilder

I forbindelse med arbeidet har vi intervjuet/vært i kontakt med nærmere tusen personer for å skaffe informasjon om ulykkene. Disse er:

- Pårørende
- Kollegaer av omkomne
- Øyenvitner og tidsvitner – flere av disse fant vi gjennom organisasjonen oljepionerene.no
- Lokalkjente (Vi kom blant andre i kontakt med tidligere nabo av Odd Magne Røyrvik på Skudenes, som kjente enken. Lokalhistoriker på Ankenesstrand satte oss i kontakt med pårørende etter Kåre Emil Johansen.)
- Fagforeningene Safe og Industri Energi – De etterlyste informasjon blant sine medlemmer. Vi fant blant annet John Olav Trefalls enke på denne måten. Vi snakket også med tidligere fagforeningsledere som jobbet offshore i pionertiden.
- Oljeindustriens landsforening
- Veteranforeningen i Moffat County i Colorado – som hjalp oss å komme i kontakt med enken etter Edwin Vernie White. Vi hadde funnet informasjon om at White var Vietnam-veteran via nettstedet Findagrave.com.

- Slektforsker Lillie Riney (funnet via findagrave.com)
- Offentlig ansatte i flere titalls norske etater
- Offentlig ansatte i en rekke andre land, herunder på ambassader i Norge
- Journalistkollegaer i inn- og utland

4.5 Medier

a) Norske

- Elektroniske arkiver fra egen og andre aviser ble brukt til å finne artikler om ulykkene. Der fant vi i flere tilfeller navn på omkomne og spor, for eksempel alder, bosted og ansettelsesforhold, som kunne lede oss til pårørende. Her tok vi også i bruk nasjonalbiblioteket aktivt.
- Mikrofilmer ble brukt i de tidligste ulykkene.
- Dødsannonser i Aftenbladet og andre aviser ga oss i mange tilfeller navn på pårørende og bosted eller gravsted.
- Mindre lokalaviser uten elektroniske arkiver ble kontaktet der vi ikke fant noe i de større mediene. De fant dødsannonser og hadde i mange tilfeller kjennskap til familie eller kunne tipse oss videre (se kapittel 5.4).
- Annonse i egen avis ble brukt for å finne pårørende etter Geoffrey O. Cousins (se kapittel 5.1).
- Petromagasinet (har tidligere laget en liste over ulykker).

b) Utenlandske

- Vestmanlands Läns Tidning (Sverige) (Her fikk vi dødsannonser til K. Lundin, se pkt. 5.2).
- Newsarchive (USA) (se pkt. 5.3)
- Aviser i USA
- Danske aviser
- Spanske aviser

4.6 Offentlige etater og institusjoner

a) Norske:

- Rogaland politidistrikt
- Statsadvokaten i Rogaland
- Sjøfartsdirektoratet.
- Petroleumstilsynet.
- Arbeidstilsynet.
- Statsarkivet i Stavanger
- Riksarkivet
- Nasjonalbiblioteket
- Statens havarikommisjon for transport
- Hovedredningssentralen i Sør-Norge
- Stavanger Universitetssjukehus.
- Stavanger bibliotek
- Rogaland Radio.
- Gades institutt ved Universitetet i Bergen.

b) Utenlandske:

- Ambassader – Vi etterlyste oversikt over dødsfall og navn på omkomne i konkrete ulykker. Vi fikk god hjelp fra Spania, Italia og Nederland. Blant annet fikk vi bekreftet navnene på Sauro Tozzini, Mauro De Ceglia og Mirco Orciari via den italienske ambassaden. De ga også ut informasjon om hvor de var gravlagt.

- Svensk politi (Vestmanlands Län)
- Skatteverket (Sverige)
- Riksarkivet (Sverige)
- Västerås stadsbibliotek – Vi tok kontakt via deres facebookside. De ga oss tips videre om i jakten på Kenneth Lundin.
- Det offentlige biblioteket i Hohenwald i Tennessee (via deres facebookside) (Her fant de omtale av M. Cowells dødsfall)

4.7 Forskningsinstitusjoner

- Universitetet i Stavanger. Forskere Marie Smith Solbakken, Jan Erik Vinnem og Helge Ryggvik
- Norsk Oljemuseum, forsker Trude Meland.

4.8 Andre nettbaserte kilder

- Twitter: Vi la ut en generell etterlysning på Twitter, der vi ba om tips om dødsulykker på norsk sokkel. Vi twitret også etterlysninger om enkeltulykker, både på norsk og spansk.
- Facebook: Vi la ut en generell etterlysning på Aftenbladets facebookside, der vi ba om tips om dødsulykker på norsk sokkel. Vi brukte også Facebook aktivt i forsøk på å få kontakt med pårørende. Dette førte blant annet til at vi fant Douglas Bolands sønn i USA.
- Gulasidorna.se (svensk telefonregister)
- Krak.dk (dansk telefonregister)
- Whitepages.com (amerikansk telefonregister)
- Telefonkatalogen.no
- 1881.no
- Skatteliste
- Googlemaps
- Google
- Wikipedia. Her fant vi en ufullstendig liste over dødsulykker som ble det tidlige utgangspunktet vårt.
- Shippingforum.
- Veteransiden Young County Heroes (Her fant vi bilde av P.D. Nall)

4.9 Bøker, film og forskningspublikasjoner

- Boken "Norsk oljehistorie" (Smith Solbakken/ Ryggvik)
- Boken "Norsk olje, spansk svette" (Augustin Asenjo)
- Forskningsrapporten "Fjernoperert rørhåndtering, endring i personsikkerhet, arbeidsmiljø og helse" (Rogaland Research)
- Boken "Kielland, fra havari til snuing" (Dan Tagesen) – Her fant vi navn til minnetavlen
- NOU 2003:5 – "Pionerdykkerne i Nordsjøen", Lossius-kommisjonen
- Boken "Arbeidsulykker – oljearbeidernes hverdag" (Jan-Tore Pedersen og Stein Haukvik)
- NRK-dokumentaren "Arbeidsplass Nordsjøen" (Bjørn Nilsen)
- Myndigheters granskningsrapporter
- "Sikkerhet på sokkelen", konferanse 1982, bind 1 og 2.

5. Slik fant vi dem, noen eksempler

5.1. Geoffrey O. Cousins, etterlyst i egen nettavis:

Ett av navnene vi arbeidet spesielt lenge med, var briten Geoffrey O. Cousins, som omkom i februar 1974. Som utgangspunkt for jakten på hans pårørende hadde vi en noe kryptisk dødsannonse fra vår egen avis, der eneste navn på pårørende var "Kari", og der vi senere fant ut at avdødes navn var feilstavet (se bilde). I tillegg framkom det av annonsen at Cousins hadde tilhørighet til Klepp kommune i Rogaland. Vi brukte først lang tid på å prate med ulike personer med god kjennskap til Klepp og stedets historie. Det viste seg imidlertid at ingen husket noe om denne omkomne oljearbeideren. Etter hvert fikk vi en ny idé: Vi publiserte en artikkel i egen nettavis, der vi etterlyste Kari. Dersom det stemte at Cousins hadde tilhørighet til Klepp, anså vi muligheten som stor for at noen av våre lesere visste hvem Kari var. Responsen var svært god, og få timer etter publisering kjente vi Karis identitet. Dagen etterpå tok vi kontakt med Kari, og gjennom henne fikk vi bilde av den omkomne. Virkemiddelet er et godt eksempel på hvordan utradisjonelle, men enkle grep kan gi viktige resultater, i dette tilfellet bruk av digitale medier som lettere åpner for dialog med leserne.

Senere laget vi også en lignende etterlysning for å få informasjon om omkomne spanjoler, som vi oversatte til spansk. Denne ble publisert på vår engelskspråklige seksjon og i tillegg sendt til Spania, men etterlysningen ga dessverre ikke resultater.

5.2. Kenneth Lundin, offentlige arkiver i Sverige:

En annen person vi jobbet lenge med å finne pårørende til, var svenske Kenneth Lundin. Navn og hjemsted var kjent fra presseomtale av ulykken. Dette brukte vi til å få Lundins dødsannonse fra lokalavisen Vestmanlands Läns Tidning i Sverige. Dødsannonsen ga oss avdødes fødselsdato, men ikke navn på pårørende. Opplysninger om omkomne i Sverige finnes hos politiet, Riksarkivet/Landsarkivet og Skatteverket, avhengig av ulike faktorer. Som følge av at Lundin omkom så tidlig som i 1983, lå opplysningene om ham i Riksarkivet, og fordi vi hadde fødselsår og dødsdato, kunne vi gjennom denne etaten få informasjon om hans pårørende. Disse opplysningene var offentlige, og det krevdes ingen spesielle søknader for å få dem ut. Gjennom denne framgangsmåten kom vi til slutt i kontakt med Lundins bror.

5.3 John A. Winfield, jakt i norske arkiver og amerikanske databaser

Helt fra prosjektet startet, var det et mål å finne ut om den første omkomne på vår liste hadde pårørende som fortsatt var i live. Vi ønsket å finne ut både hvem John Winfield var, hvordan han endte opp som oljearbeider i Nordsjøen, og hvordan de etterlatte hadde blitt fulgt opp i etterkant.

Utgangspunktet var at vi hadde funnet navnet hans i to artikler i Aftenbladet da ulykken ble omtalt i august 1969. John Winfield ble i den ene av artiklene oppgitt å være canadier, mens han i den andre var amerikansk statsborger.

Vi var heller ikke sikre på at vi hadde rett stavemåte på navnet eller eksakt hvilket år han var født. De første søkene på Ancestry ga derfor lite nyttig informasjon da det er flere som heter John Winfield i USA.

Via Ancestry fant vi imidlertid en link til nettstedet Findagrave.com. Her fant vi graven til en John Arthur Winfield i Andrews i Texas. Dødsdatoen stemte, og dermed hadde vi høyst trolig funnet rett person. Vi hadde nå også mellomnavn, sted han var gravlagt, og fødselsdato.

Fødselstidspunktet ble bekreftet da vi ba om innsyn i Stavanger-politiets arkiver, som nå befinner seg hos Statsarkivet i Stavanger. Det eneste dokumentet om Winfield-dødsfallet som ser ut til å ha blitt tatt vare på, er et kartotekkort opprettet dagen etter ulykken. Der stod det at John Winfield hadde omkommet på "Glomar Grand Isles" 19. august 1969, og at to andre navngitte utenlandske statsborgere hadde blitt skadet. I tillegg var alle påført fødselsdato. Det står også henvisning til en politirapport, men denne er trolig destruert.

Vi hadde likevel flere data å søke på, og forsøkte på nytt i Ancestry.

Vi fant så opplysninger om hele familien hans via folketellingen i 1930 (1930 United States Federal Census). Da var Winfield to år. Vi fikk nå fødested og navn på foreldre og kunne snevre inn søket ytterligere.

Vi fant også Winfield i Social Security Death Index, uten at det brakte oss nærmere eventuelle slektninger.

Til slutt fant vi dødsattesten i databasen Reports of Deaths of American Citizens Abroad (se bildet). Dette registeret ble senere benyttet til å finne andre amerikanere på listen, blant andre Douglas Boland og Pratt D. Nall.

Under dødsårsak fikk vi bekreftet at vi hadde funnet rett mann. Vi fikk også navn på enken, Erline J. Winfield, og siste adresse i Andrews County i Texas, altså samme sted som han ifølge Findagrave.com lå gravlagt.

Vi ringte rådhuset i Andrews for å høre om de kjente til John Arthur eller Erline Winfield, eller eventuelle andre slektninger av dem. De ansatte gjorde et datasøk for å undersøke, men det bodde ingen "Winfields" i Andrews. De kunne heller ikke se at det hadde gjort det tidligere. Heller ikke ambassaden i Oslo eller statlige myndigheter i Washington kunne bistå.

Vi gjorde søk på Erline J. Winfield på Ancestry uten at dette førte frem. Men i den amerikanske betalingsdatabasen newsarchives.com fikk vi gode nyheter. Der fant vi en notis fra august 1969 i Texas-avisen Corpus Christi Times, som fortalte om ulykken i Nordsjøen. Der fremgikk det at John

Form FD-202 (11-15-61) OSD 7/7 102

DEPARTMENT OF STATE
FOREIGN SERVICE OF THE UNITED STATES OF AMERICA
REPORT OF THE DEATH OF AN AMERICAN CITIZEN

American Embassy, Oslo, Norway, August 28, 1969
(Place and date)

Name in full John Arthur WINFIELD Occupation Drilling supervisor
Native ~~XXXXXXXXXX~~ born in Michigan, U.S.A. on February 20, 1928 Last known address
in the United States 802 N.W. 8th Pl., Andrews, Texas, 79714

Date of death August 19 00 08 a.m. 1969 Age 41 yrs. 6 mos.
(Month) (Day) (Month) (Year) (Last entry to be ascertained)

Place of death Glomar Grand Isles Drilling Vessel, Esso 25/10-1, located in Norwegian
(Number and street or Hospital or hotel) (City) (Country) (North sea)

Cause of death Certified by Dr. Arnold Kverne, Stavanger, Norway, examining physician.
(Include a courtesy for statement)

to be contusio cerebri - from industrial accident.

Disposition of the remains Embalmed and sent by plane to United States on August 22,
1969 addressed to Singleton Funeral Home, Andrews, Texas, U.S.A.

Local law as to disinterment remains ---

Disposition of the effects Personal effects sent to widow by Esso Exploration Norway Inc.,
Stavanger, Norway.
Person or official responsible for custody of effects and accounting therefor R. E. Anderson, Operations
Manager, Esso Exploration Norway Inc., Stavanger, Norway

NAME	ADDRESS	RELATIONSHIP	DATE SENT
---	---	---	---

Copy of this report sent to: _____

Winfield etterlot seg kone og to sønner. Sjansen for at det fortsatt levde nære slektninger av den første boredekkarbeideren som døde på norsk sokkel, var altså stor.

Vi kjøpte tilgang til Peoplesmart.com, som er et nettsted spesielt bygget opp for søk etter enkeltpersoner. Vi forsøkte å søke på Erlines navn, og fikk treff på samme navn i Runaway Bay i Wise County, Texas. Det stod imidlertid ingenting om andre slektninger. Vi forsøkte å ringe et telefonnummer som stod på henne, men fikk ikke kontakt (via slektninger fikk vi senere vite at hun hadde flyttet til Lubbock, en større by lenger vest).

Vi gikk inn på hjemmesidene til Wise County, og søkte på Winfield-navnet der. Da dukket det opp en "obituary" – et minneord – for John og Erlines eldste sønn, Patrick. Han døde av sykdom i 2006, men i minneordet stod navn på alle gjenlevende slektninger og hvor de holder til.

Vi valgte å forsøke å kontakte den gjenlevende sønnen Michael. Vi brukte igjen Ancestry.com, der vi fikk treff med et nytt mellomnavn. Vi gikk inn i registeret over inngåtte ekteskap i Texas (også via ancestry.com), slik at vi kunne sammenligne navnet på denne Michaels ektefelle med navnet fra minneordet. Vi fant ut at den Michael vi søkte etter, hadde giftet seg med en kvinne med samme navn som i minneordet, og at ekteskapet var inngått i Andrews, Texas i 1970.

Dermed kunne vi gå inn i U.S. Public Records Index (fortsatt på ancestry.com) med navn, mellomnavn og etternavn til Michael Stott Winfield. Vi fikk opp gateadresse i Levelland, et par timers kjøring nord for Andrews og like langt fra Runaway Bay, samt to telefonnumre.

Vi kontaktet ham samme kveld, og noen uker senere reiste vi til Texas for å møte Winfield-familien.

5.4 Fred Einar Iversen, kontakt med lokalaviser

I våre søk brukte vi aktivt lokalaviser rundt omkring i landet for å framskaffe informasjon. I noen tilfeller kunne avisene hjelpe oss med dødsannonser og annet arkivmateriale, og i andre tilfeller var det personer i redaksjonene som kunne hjelpe oss med sin kjennskap til stedene der avisene hørte hjemme. Et eksempel på dette er vår jakt etter Fred Einar Iversen, som omkom i 1974. Om Iversen visste vi at han kom fra Andenes i Nordland. Vi tok derfor først kontakt med lokalavisa *Andøyposten*. Avisen lette gjennom hele sitt 1974-arkiv, men fant ingenting. De tipset imidlertid om en annen lokalavis i det samme området, *Bladet Vesterålen*. Vi tok deretter kontakt med denne avisen og ble etter hvert satt i kontakt med redaktøren. Han fortalte at ulykken var godt kjent i den eldre del av lokalbefolkningen. Redaktøren tipset om at avdødes kusine fortsatt bor på Andenes. Dermed kunne vi kontakte henne, noe som førte til at vi til slutt fikk bilde også av Iversen.

5.5 Tilfellet "Theotokos"

I Wikipedias oversikt over ulykker i den norske oljeindustrien stod oppført en dødsulykke på et skip kalt "Theotokos" 26. april 1973. Vi fant imidlertid aldri denne hendelsen – verken i de offentlige dokumentene vi søkte i, eller i nyhetsartikler på den datoen som stod oppgitt.

Høsten 2012 var vi i kontakt med professor Jan Erik Vinnem ved Universitetet i Stavanger. Han er en av Norges fremste eksperter på oljesikkerhet og han kunne fortelle at han i lang tid hadde ført oversikt over ulykker i Nordsjøen. Han hadde også "Theotokos" på sin liste, men hadde imidlertid ingen formening om kilden for denne oppføringen.

Det endte med at vi ble enige om at hendelsen måtte tas ut av oversikten.

Så – dagen før energibilaget med historiene om oljedødsfallene skulle i trykken – fant vi plutselig en notis om et dødsfall på Ekofisk-feltet 25. april 1973. Skipet ble oppgitt å hete "Theotokos", altså var både dato og skipsnavn var feil på Wikipedia.

I notisen stod at den omkomne hadde blitt fløyet til sykehuset, og at politiet var varslet om ulykken.

Med de nye opplysningene hadde vi nå i flere uker forsøkt å finne ut hvem som mistet livet på det som i følge notisen var et greskeid lasteskip.

Vi tilbrakte fire timer i Statsarkivet i Stavanger – utelukkende for å lete etter informasjon om denne saken. Vi gikk gjennom politiets stikkordregister, saker til etterforskning i justisprotokollen og politiets vaktjournaler. Vi fant ingenting om ulykken, men ifølge førstearkivar Torkel Thime er dette ikke uvanlig. Politiet skal ha hatt lov til å destruere dokumenter under begrepet forseelser, men det har angivelig vært opp til enkeltansatte i politiet å definere hva som faller inn under denne kategorien. Dette innebærer ifølge Thime at etterforskningsdokumentene om Holtaheia-ulykken i 1961 – der 34 engelske skoleelever og to lærere omkom da flyet de satt i styrtet i Strand kommune – faktisk har gått tapt for alltid. I tillegg er det store huller i politimaterialet, fordi dokumenter er lånt ut til advokater og forskere uten å leveres tilbake, eller er blitt liggende på polititjenestemenns kontorer uten i det hele tatt å bli vurdert for arkivering før det til slutt blir kastet.

I tillegg undersøkte vi Rogaland Radios arkiver. Vi sjekket vaktjournaler, telefonirapporter, trafikkprotokoller, trafikkoppgaver og pressemeldinger uten å få napp.

Heller ikke med sykehusdokumentene kom vi i mål. Det viste seg at pasientjournaler, MORS-journaler (dødsfall på sykehuset) og liggeprotokoll var sortert etter pasientens fødselsdato. Det hadde vi ikke informasjon om. Det forelå heller ingen pasientprotokoll, der innkomne saker var sortert på hendelsesdato, for våren 1973 blant materialet hos Statsarkivet.

Resultatet var like nedslående da vi gjorde søk i Oljedirektoratets dokumenter fra 1973.

I tillegg til søket i Statsarkivet har vi gått gjennom arkivene til Hovedredningsentralen på Sola uten resultat. Vi har sjekket med Stavanger Universitetssykehus om de kan ha ytterligere informasjon. Vi har sjekket med Gades institutt i Bergen og Sjøfartsdirektoratet.

Vi har lett etter skipsmapper i Riksarkivet, Nasjonalbiblioteket, hos Helikopter Service (som hadde flyvningene til installasjonene i Nordsjøen for oljebransjen), hos tidligere piloter i Helikopter Service, hos veteraner på Ekofisk-feltet og hos forskere ved Norsk Oljemuseum, i Arbeidsdepartementet og ved den greske ambassaden i Norge og Norges ambassade i Athen. Vi har undersøkt hos sjømannsorganisasjoner og i internasjonale skipsregistre.

Vi har funnet ut at skipet var Liberia-registrert, men sannsynligvis eid av et gresk rederi som ikke lenger eksisterer.

Vi har også fått bekreftet fra flere kilder at "Theotokos" og søsterskipet "Theonymphs" var leid inn av Phillips for å frakte olje fra Ekofisk-feltet på tidspunktet for ulykken, men er ikke kommet

nærmere svar på identiteten til personen som mistet livet. Phillips har heller ingen informasjon om dødsfallet.

Problemet er at uhell på skip registrert i andre land der utenlandske statsborgere omkom, har havnet mellom alle stoler. Verken Sjøfartsdirektoratet, Arbeidstilsynet eller politiet gjorde på denne tiden undersøkelser i slike saker, selv om dødsfallene fant sted på norsk sokkel.

I skrivende stund har vi fortsatt ikke lyktes i å bringe på det rene hvem som omkom ved plattformen "Gulf Tide" om ettermiddagen 25. april for 40 år siden, men vi har ikke gitt opp.

6. Problemer underveis

Et problem vi allerede har nevnt, er at vi hadde til dels store utskiftninger av redaksjonelle medarbeidere i løpet av prosessen. Dette ga oss utfordringer når det gjaldt kontinuitet i arbeid og overlevering av informasjon fra ledd til ledd.

Et annet problem vi støtte på, var den omtalte innsynsbegjæringen hos Folkeregisteret. Vi måtte gå flere runder før vi fikk tilgang til den informasjonen vi var på jakt etter.

7. Konsekvenser

**Arbeidet har fremskaffet vesentlig ny informasjon om Norges største og viktigste næring. 266 mennesker har mistet livet på norsk kontinentalsokkel siden oljeeventyret tok til. Som et historisk dokument har Aftenbladet kartlagt, dokumentert og identifisert hvem som har omkommet på norsk sokkel, med navn, nasjonalitet og hendelse, og i stor grad bilde. Det er første gang navnene på mange av de 69 omkomne i arbeidsulykker er gjort kjent i offentligheten. Det var viktig å gjøre dette prosjektet nå, før den første generasjonen oljearbeidere blir borte.

**Kun ett navn mangler fortsatt. Ikke i noe offentlig dokument er det registrert hvem som døde på den antatt gresk-eide tankeren "Theotokos" på Ekofisk-feltet i april 1973.

Tilfellet "Theotokos" viser at vi ikke kan garantere at vi har fått med oss alle dødsfall i oljevirkksomheten offshore. Men vi har mottatt en rekke leserinnspill på dødsfall vi har oversett etter at vi begynte å publisere artiklene, og alle disse har kunnet sjekke ut med bakgrunn i våre definisjoner og avgrensninger. Ulykkene har enten skjedd utenfor norsk sokkel, ved kai eller på land, eller som følge av personlige tragedier.

**Aftenbladet har avdekket og dokumentert sammenhengen mellom dødsfall offshore og endring i regelverket offshore som har ledet til at vi i dag har verdens sikreste oljevirkksomhet.

**Samtidig har Aftenbladet avdekket og dokumentert at det fortsatt skjer dødsulykker der regelverk er brutt og oljeselskapene ikke alltid overholder myndighetenes krav.

**I forlengelsen av dette har Aftenbladet også avdekket svikt i myndighetenes rutiner for gransking, etterforskning av uønskede hendelser offshore. Det siste dødsfallet i oljevirkksomheten offshore fant sted 7. mai 2009. I skrivende stund er saken fortsatt ikke ferdigbehandlet hos politiet.

**Aftenbladet har avslørt myndighetenes sviktende og mangelfulle arkivering av viktige dokumenter omkring dødsulykker på norsk sokkel. Da Aftenbladet fikk innsyn hos Riksarkivet/Statsarkivet, var mange mapper på avdøde personer lånt ut og ikke levert tilbake, eller makulert.

**Aftenbladet har funnet, identifisert og presentert for offentligheten den første personen som omkom om bord på en oljeinstallasjon på norsk sokkel: John A. Winfield fra Texas. Hans navn, identitet og historie har ikke vært kjent verken for myndigheter, bransjen eller offentligheten tidligere.

**På bakgrunn av Aftenbladets serie fikk oljeoffer Duane Mills, som ble reddet fra en helikopterulykke i 1973, møte sin redningsmann, som det etter 40 år viste seg at han bodde i samme by som.

**Aftenbladets avsløringer har ført til at rødgrønne politikere med Hallgeir Langeland (SV) og Jette Kristiansen (Ap) i spissen har fremmet forslag overfor arbeidsminister Anniken Huitfeldt om at det reises et minnesmerke i Stavanger for menneskene som har mistet livet i offshorevirksomheten. I skrivende stund er det ikke fattet noen endelig avgjørelse, men Huitfeldt opplyser til Aftenbladet at hun er positiv til å hedre de omkomne i Nordsjøen. Også forsker Marie Smith-Solbakken ved Universitetet i Stavanger har tatt offentlig til orde for dette.

**Venstre vil ta saken opp i Stortingets spørretime med utgangspunkt i om forholdene bør bli gjenstand for en egen gransking. Dykkernes sak ble i 2005 gransket i form av en egen Norsk offentlig utredning (NOU).

8. Spesielle erfaringer

En viktig erfaring vi har gjort oss i arbeidet, dreier seg om kontakten med pårørende som vært utsatt for svært traumatiske opplevelser. I kontakt med disse kildene har vi måttet utvise betydelig følsomhet. Vi har også lært at det er svært individuelt hvordan mennesker reagerer på å bli kontaktet i slike saker, og det er ingen automatikk i at ulykker som har skjedd for lenge siden har mindre dype sår enn nyere tilfeller.

Vi har lært mye om viktigheten av å utarbeide tydelige avgrensninger og definisjoner. Dette var i første omgang sentralt i vårt arbeid med å finne fram til ulykkene – hvilke skulle med, og hvilke skulle ut? At vi hadde avgrenset, ble også svært viktig i etterkant av at prosjektet var publisert. Vi visste at våre valg ville skape debatt og følelser, spesielt blant de pårørende som følte seg utelatt i vår oversikt. I etterkant ble vi kontaktet av mange slike, og da var det svært nyttig å ha så klart for oss hvilke valg vi hadde gjort og hvorfor. Selv om de pårørende som kontaktet oss, ikke nødvendigvis var enige i våre vurderinger, opplevde vi likevel at de forstod avgrensningene våre.

Vi har søkt etter personer i tre verdensdeler. Dette har gitt oss mange nye erfaringer om søk i databaser, arkiver og lignende.

Vi har laget flere minidokumentarer til bruk på aftenbladet.no, samt utarbeidet en egen multimedial presentasjon for nettet.

9. Publiserte saker:

- 23.11.2012: "Pappa fikk skylden" (papir, nett og video)
- 24.11.2012: Leder: "Hvorfor vet vi ikke hvem de er?" (papir)
- 24.11.2012: Forklaring på metode og definisjoner: "Jakten på de navnløse" (papir og nett)
- 24.11.2012: "Hvem var de? Hvordan døde de?" (papir og nett)
- 24.11.2012: Statistikk (papir)
- 24.11.2012: "Jack kom aldri hjem" (papir, nett og video)
- 24.11.2012: "Lillebror omkom på sin første tur i Nordsjøen" (papir, nett og video)
- 24.11.2012: "«Lykketiden» var den farligste" (papir og nett)
- 24.11.2012: "Prisen for oljå" (papir og nett)
- 24.11.2012: "Minnetavle" (papir og nett)
- 24.11.2012: "Verdens safeste oldefar" (papir og nett)
- 26.11.2012: "Tom Erik (24) døde i mai 2009. Politiet er fortsatt ikke ferdig med å etterforske ulykken" (papir, nett og video)
- 26.11.2012: "Sykehustabbe kostet ham trolig livet" (papir og nett)
- 26.11.2012: "Politiet beklager tidsbruken" (papir og nett)
- 26.11.2012: "Ønsker monument for de 69" (papir, nett og video)
- 27.11.2012: "Frykter at politisommel fører til henleggelse" (papir og nett)
- 28.11.2012: "Ber om gransking av riggulykke" (papir og nett)
- 28.11.2012: "Ptil gransker fem nestenulykker" (papir og nett)
- 29.11.2012: "Statfjord A-ulykken som ikke kunne skje" (papir og nett)
- 29.11.2012: "Vurderer gransking av oljedødsfallene" (papir og nett)
- 3.12.2012: "Dårlige arkivrutiner – papirer forsvant" (papir og nett)
- 4.12.2012: "I 2009 døde kollegaen. Bjørn har ikke orket å gå på jobb siden" (papir og nett)
- 5.12.2012: "STS mistet Statoil-kontrakten etter dødsulykke" (papir og nett)
- 6.12.2012: "En minnetavle for oljeofrene" (papir og nett)
- 6.12.2012: "Skjerpet kravene etter dødsfall" (papir og nett)
- 13.12.2012: "Stor uro hos oljearbeidere" (papir og nett)
- 14.12.2012: "Tryggere etter ulykke" (papir og nett)
- 17.12.2012: "Oljebransjen skjuler avvik" (papir og nett)
- 18.12.2012: "Slik gransker Statoil seg selv" (papir og nett)
- 18.12.2012: "Lite tyder på underrapportering" (papir og nett)
- 21.12.2012: "Takk for livet" (papir, nett og video)
- 27.12.2012: "ISO-bransjen følges tett" (papir og nett)
- 9.1.2013: "Oljeofrene til Stortinget" (papir og nett)

